

KADMOS. *Zeitschrift für vor- und frühgriechische Epigraphik*. In Verbindung mit — Bennett — Brice — Dikaios — Ktistopoulos — Masson — Meriggi — Schachermeyr — Sundwall, hgn. von Ernst Grumach, Band II, Heft 1, Berlin, Walter de Gruyter & Co. 1963, 78 pagini.

Revista *Kadmos*, de care am vorbit în numărul precedent din *Studii Clasice* (V, 1963, pp. 437 — 8), este în pragul de a intra în al treilea an al existenței sale. Aci vom discuta mai cu seamă volumul II, fascicula 1 din 1963, care conține contribuții prețioase mai cu seamă în domeniul scrierii hieroglifice și al linearului A.

Din cele opt articole ale acestui caiet, două, semnate de Victor E. G. Kenna și de Ernst Grumach se ocupă de descrieri de sigilii marcate cu caractere hieroglifice cretane. Stylianos Alexiou și Jacques Raison cercetează unele inscripții în linear A, iar William C. Brice face în studiul său o comparație între tabletele cu socoteli din Suza în scriere proto-elamită și texte similare din Hagia Triada în linear A. Observațiile pe care le prezintă pentru a concluda la caracterul în cea mai mare parte ideografic al acestor texte în linear A ni se par interesante și sugestive, dar totuși credem că nu sînt cu totul concludente împotriva unei scrieri fonetice în silabar A.

Ultimele trei articole privesc domeniul cipriot. Porphyrios Dikaios se ocupă de „contextul” arheologic-stratigrafic al unor tablete din Enkomi, aparținînd celui de-al doilea mileniu i.e.n. (cam între 1600 și 1200). Günter Neumann aduce lecturi noi ale textului tabletei lui Bulwer (aprox. sec. V. i.e.n.) și face — după R. Meister, T. B. Mitford și O. Masson — unele completări prețioase. În fine S. Luria se ocupă de forma myceniană *kakeu* (χακεύς), care apare în această grafie și în cipriotă.

Cinci scurte comunicări de Meriggi, Masson, Heubeck, Chadwick și Grumach încheie fascicula 1 a volumului II din revista *Kadmos*.

Cu această ocazie, în încheiere, vom face cîteva observații de principiu. Aproape totalitatea studiilor și comunicărilor din această fasciculă se referă la scrierea cretană hieroglifică și la linearul A. Studiul scrierilor cretane anterioare linearului B este de o importanță covârșitoare, din cauza trecerii de la formele hieroglifice la scrierea lineară A și apoi la linearul B, existînd o continuitate de evoluție la formele acestor scrieri. Repetăm ceea ce am spus într-un articol din revista *Dacia*, N. S., IV, 1960, p. 469 sq.: studiul formelor limbii scrise în linearul B este amenințat cu epuizarea, din cauza caracterului foarte limitat al textelor care ne-au parvenit, aparținînd unor categorii care se repetă neconținut: liste de nume de persoane, masculine și feminine de diverse meserii, liste de distribuții de alimente, inventare de mobile, de care, de roți, de vase, texte de contabilitate de tot soiul și așa mai departe. Numai descoperirea unor texte cu un caracter deosebit, de poezie epică sau lirică, sau de proză: anale istorice, povestiri, ritualuri etc., ar putea înviora studiul limbii linearului B. Cum acest deziderat nu pare că se va realiza curînd, mai rămîne o cale de îmbogățire a studiului linearului B: cercetarea scrierilor anterioare din care acesta derivă și fixarea raportului evolutiv cu linearul A și pentru acesta din urmă cu scrierea hieroglifică. Orice progres în aceste din urmă domenii va fi de folos și pentru adîncirea cunoașterii scrierii lineare B. De aceea salutăm cu căldură apariția revistei *Kadmos*, care credem că va aduce reale servicii epigrafiei preelenece și epigrafiei arhaice grecești.

Aram M. Frențian